

Информация за изпълнение на етап на проект

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на научни изследвания – 2017 г.
Основна научна област:
Биологични науки
№ на договор:
ДН 11/7 от 14.12.2017 год
Начална и крайна дата на проекта:
14.12.2017 – 14.12.2020
Заглавие на проекта:
Изследване на инхибиращото действие на високи концентрации глюкоза върху TGFβ сигнализацията и установяване на начини за противодействие
Базова организация:
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Партньорски организации:
Институт по биофизика и биомедицинско инженерство -БАН
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
Чл. кор. проф. дбн Румен Панков
Общ размер на отпуснатото финансиране за първи етап:
60 000лв
Интернет страница на проекта (ако има такава):
https://projects.uni-sofia.bg/
Научни публикации по проекта:
1. Evangelatov A., Naidenova D., Georgiev G., Momchilova A., Pankov R., (2019), Effects of hyperglycemia on wound healing in three-dimensional cell culture, <i>Comptes Rendus de L'Academie Bulgare des Sciences</i> (in press).
2. Naidenova D., Evangelatov A., Georgiev G., Arabadjiev B., Momchilova A., Pankov R., (2019), Hyperglycemia attenuates fibroblast contractility via suppression of TβII receptor modulated α-smooth muscle actin expression, <i>Experimental and Molecular Pathology</i> (submitted).

Описание на очакваните резултати по проекта (до 1 стр. в рамките на полето по-долу):

В резултат от цялостното изпълнение на проекта ние очакваме:

1. Да докажем експериментално хипотезата си, че високите концентрации на глюкоза оказват инхибиращо действие върху експресията на TGF β рецептор тип II в човешки кожни фибробласти.
2. Да установим механизма (механизмите), по който глюкозата оказва своето въздействие.
3. Да намерим подходящи агенти, които да противодействат на глюкозата и да възстановяват експресията на TGF β рецептор тип II дори и в среда с високи концентрации на глюкоза.
4. Да покажем експериментално, че същите агенти имат благоприятно въздействие и спомагат за по-бързото възстановяване на експериментални кожни рани в диабетни лабораторни животни.

Доколкото в момента липсват публикувани данни за корелация между глюкозните концентрации и експресията на T β RII, потвърждаването на нашата хипотеза и изясняването на молекулните механизми на тази връзка, нашите резултати могат да бъдат определени като ново фундаментално знание, касаещо механизмите на регулация на TGF β сигналния път.

От практическа гледна точка това знание би спомогнало за по-доброто разбиране на факторите, които водят до възникване на трудноздравяващите диабетни рани. В допълнение, резултатите ни ще имат значение за очертаването на нови или допълващи терапии, основани на идентифицираните от нас агенти, които да стимулират възстановителните процеси при диабетните рани.

В резултат от изпълнение на задачите от първия етап на проекта ние очакваме да постигнем резултатите описани в точка 1 и частично в точка 2, както са описани по-горе.

Членове на научния колектив

<i>Организации/участници¹</i>	<i>Бележка²</i>
Базова организация:	
Софийски университет „Св. Климент Охридски“	
Ръководител на научния колектив	
Чл. кор. проф. дбн Румен Панков	
Участници:	
Гл. ас. Георги Георгиев	
Гл. ас. Борислав Арабаджиев	ПД
Диана Найденова	ДО
Деница Мелнишка	
Проф д-р Благой Благоев (Университет на Южна Дания)	УЧ
Партньорска организация:	
Институт по биофизика и биомедицинско инженерство -БАН	
Участници:	
Проф. дбн Албена Момчилова	
Профл д-р Румяна Цонева	

¹ Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник като включите и участниците, които са работили по проекта не през целия период за изпълнение на проекта

² Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), или учен от чужбина (УЧ).

Постигнати резултати от изпълнението на първия етап от проекта и кратък анализ на тяхната приложимост (до 1 стр. в рамките на полето по-долу)

В резултат от изпълнението на задачите от първия етап на проекта ние:

1. Получихме експериментално потвърждение на хипотезата ни, че високите глюкозни концентрации потискат експресията на рецептора за TGF- β тип II (T β RII). Чрез PCR анализи и имуноблотинг е демонстрирано, че най-силен, статистически значим ефект има 25mM глюкоза (отговаряща на тежки хипергликемични диабетни състояния), приложени за 72 или повече часа в сравнение с 5mM глюкоза (отговаряща на нормогликемични състояния). Потискането на рецептора довежда до промени във физиологията на клетките, изразяващи се в намалена миграционна способност и снижена пролиферация. В допълнение към планираните задачи е показано, че хипергликемията довежда до потискане експресията на алфа-гладкомускулния актин (α -SMA), снижена способност за диференциация на фибробластите до миофибробласти и потисната клетъчна контрактилност.

2. Изследвахме част от възможните механизми, по които високата глюкозна концентрация оказва инхибиращо въздействие върху рецептора, като е показано, че това най-вероятно не е свързано промени в експресията на негативно действащите транскрипционни фактори c-Myc и Egr-1 или промени в епигенетичните характеристики (хистоново ацетилиране и метилиране и ДНК свръхметиране). Изследване на възможното влияние на малките GTPases RhoA, RhoB и Rac демонстрира възможно участие на RhoA, която се активира силно в условия на хипергликемия и потискането и със специфичен инхибитор довежда до повишаване експресията на T β RII и α -SMA.

3. Потвърдихме, че високите концентрации на глюкоза предизвикват оксидативен стрес, като са снети промените в количествата на активните форми на кислорода, на редуцирания глутатион и повишаване на липидните пероксиди. Резултатите ще бъдат използвани в следващия етап на проекта за намиране на най-ефективните продигодействащи антиоксиданти.

Успешното завършване на проекта ще допринесе за увеличаване на познанията за механизмите, обуславящи патологичните промени, водещи до незарастващи диабетни рани и разработване на нови подходи за тяхното лечение.